

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoCsp/50/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119209429
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8119209429.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom A.H. XXX/X, XXX XX J. J., o zaplatenie 3.925,04 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 10Csp/107/2019-69 zo dňa 14.10.2020 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje sa rozsudok v napadnutej časti vo výroku I. povoľujúcej splácanie dlhu v mesačných splátkach a vo výroku II. a III.
- II. Stranám sporu sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol:
- „I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 4.120,11 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.925,04 € od 26.4.2019 do zaplatenia, a to všetko v mesačných splátkach po 100,- € splatných vždy do 25. dňa príslušného mesiaca počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku s tým, že omeškania s úhradou čo i len jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.
 - II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.
 - III. Žalovaná je p o v i n n á nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %.“

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia pokiaľ sa týka povolenia splácať dlh v splátkach uviedol, že podľa ustanovenia § 232 ods. 4 Civilného sporového poriadku povolil žalovanej dlh splácať v pravidelných mesačných splátkach po 100,- Eur až do úplného splatenia s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia. Bral pritom zreteľ na žiadosť žalovanej, jej príjmové a sociálne pomery, pričom výšku splátky považoval súd za primeranú vzhľadom na výšku samotnej dlžnej istiny a tiež termín splatenia dlhu sa výrazne neposunie vo vzťahu k termínu splatnosti dohodnutého v zmluve. Uzavrel, že žalobca postupným splácaním dlhu tiež nebude nijako neprimerane postihnutý.

2. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výroku II., III. a v časti výroku splatnosti pohľadávky podal odvolanie žalobca, v ktorom okrem iného uviedol, že súd prvej inštancie priznal žalovanej možnosť splácať dlžnú sumu v mesačných splátkach vo výške 100 Eur. S uvedeným rozhodnutím sa žalobca nestotožnil a považoval rozsudok v napadnutej časti za nesprávny a odôvodnil odvolanie tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku).

2.1. Čo sa týka výšky splátky a doby splácania mal za to, že rozhodnutie súdu musí byť spravodlivé a nemôže výrazne zvýhodňovať jednu zo strán na úkor druhej. Priznaním splátok vo výške 100 Eur mesačne by súd zapríčinil, že žalovaná bude istinu splácal viac než 3, 4 roka.

2.2. Bol toho názoru, že na základe porušenia úverovej zmluvy a úplného zastavenia splácania úveru bola tak žalovaná zo strany súdu prvej inštancie „odmenená“ tým, že jej bola priznaná možnosť opätovného splácania úveru.

2.3. Uzavrel, že súd prvej inštancie svojim rozhodnutím de facto úplne poprel nielen účinky predčasného zosplatnenia úveru, ale aj účel celého súdneho konania.

Považoval žalobu v časti úroku do zosplatnenia za opodstatnenú a rozsudok v tejto časti za nesprávny.

2.4. Navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 388 Civilného sporového poriadku rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a vyhovel žalobe v plnom rozsahu a zaviazal žalovanú uhradiť dlžnú sumu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške zaplateného súdneho poplatku.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odolanie žalobcu nie je dôvodné.

4. Hľadiskami pre úvahu súdu, či sa má žalovanému priznať výhoda splátok, bude najmä výška priznaného plnenia, platobná schopnosť žalovaného aj v konaní prejavovaná snaha o plnenie záväzku, možnosť žalobcu domáhať sa plnenia jednotlivých splátok v prípade ich nedodržania a skutočnosť, či by prípadné zdržanie v plnení súdom ustanovenej povinnosti nedodržaním jednotlivých splátok nebolo v riešenom prípade vzhľadom na osobné pomery žalobcu príliš ťaživé (R 117/1967).

5. Z obsahu súdneho spisu nepochybne vyplýva, že žalovaná uzatvorila so žalobcom úverovú zmluvu dňa 19.07.2016 o spotrebiteľskom úvere. Zo zápisnice o pojednávaní súdu prvej inštancie, ktoré sa konalo dňa 14.10.2020, a ktorého sa žalobca nezúčastnil vyplýva, že žalovaná nemohla splácať úver, pretože stratila prácu a vážne ochorela. Žiadala žalobcu o pozastavenie splátok, avšak táto žiadosť jej bola zamietnutá a následne voči nej začali exekučné konanie. Počas toho ako si hľadala prácu si zarábala brigádnicky. Našla si prácu, avšak prednedávnom rozviazala pracovný pomer so zamestnávateľom. Žalovaná zároveň uviedla, že by pre ňu bolo únosné splácať dlh v mesačných splátkach do 100 Eur mesačne. Taktiež uviedla, že je vydatá, príjem manžela dosahuje približne 1.800 Eur mesačne, s manželom majú zrušené BSM, majú dve maloleté deti vo veku 9 a 11 rokov, bývajú v prenajatom byte patriacom sestre manžela, pričom platia nájomné vo výške 300 Eur mesačne, náklady na bývanie činia cca 225 Eur mesačne a na stravu minú približne 300 Eur v rámci mesiaca. Na záver uviedla, že manžel je zamestnaný od augusta 2020, predtým podnikal, avšak podnikanie nebolo úspešné a skončilo jeho bankrotom.

6. Odvolací súd po preskúmaní majetkových a sociálnych pomerov žalovanej dospel k záveru o oprávnenosti povolenia splátok. Pri majetkových pomeroch žalovanej je pre ňu nemožné uhradiť rozsudkom priznanú sumu jednorazovo, čo by viedlo k tomu, že žalobca by si svoj nárok vymáhal v exekučnom konaní, a to by spôsobilo ďalšie navýšenie dlhu - žalovanej o trovy exekúcie. Naproti tomu žalobca je podnikajúci subjekt, ktorému povolením nižších mesačných splátok nevznikne žiadna škoda. Povolením nižších mesačných splátok bude žalobcovi splatená celá dlžná suma priznaná rozsudkom, vrátane úrokov z omeškania, len v dlhšom časovom horizonte. Ak by aj odvolací súd nepovolil splátky, v konečnom dôsledku by to pre žalobcu nemalo žiaden význam, keďže príjem žalovanej jej nedovoľuje vyplatiť dlžnú sumu do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

7. Na dôvažok, ak sa žalovaná omešká čo i len s jednou splátkou, môže sa žalobca domáhať jednorazového zaplatenia dlhu.

8. Odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie má za to, že výška priznaného plnenia, platobná schopnosť žalovanej, ako aj pomery žalobcu odôvodňujú povolenie splátok vo výške 100,00 Eur mesačne.

9. Z týchto dôvodov je odvolací súd toho názoru, že súd prvej inštancie postupoval správne, ak pri rozhodnutí o výške mesačných splátok prihliadol na nepriaznivý zdravotný stav žalovanej, ktorý jej neumožňoval pracovať, jej dlhodobú práceneschopnosť a jej aktuálne finančné možnosti, a týmto svojím rozhodnutím poskytol súd prvej inštancie ochranu slabšej zmluvnej strane, ktorou žalovaná ako spotrebiteľ nesporne je. Žalovaná sa objektívne ocitla v takej situácii, že by zaplatenie dlhu do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, bolo pre ňu devastujúce.

10. Žalobca sa dovoľáva nárokov za odplatné úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve. Keďže tento stav netrvá je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privodená omeškaním spotrebiteľa a súčasne predčasným zosplatnením úveru zo strany veriteľa.

11. Predčasne zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej úverovej istiny. Teda podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz.

12. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom.

13. Uvedenou úvahou sa odvolací súd prirodzene dostáva aj v poradí k ďalšiemu zásadnému záveru, spočívajúcemu v skutočnosti, že jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru.

14. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy.

15. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou.

16. Úroky za poskytnutie úveru sa na rozdiel od odplaty za akúkoľvek inú odplatnú službu či kúpu tovaru odlišujú tým, že plynutím času narastajú (cena za poskytnutú službu narastá). Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Takto dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie § 3a ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

17. V danej právnej veci žalobca pristúpil k zosplatneniu celého úveru ku dňu 25.04.2019, teda týmto dňom sa stal splatný celý úver, zo strany žalobcu došlo k určeniu lehoty predčasnej konečnej splatnosti úveru a odvolací súd preto dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru iba do dňa 25.04.2019, potom už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Obdobný názor je vyslovený aj v rozhodnutiach Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29.10.2014 sp. zn. 5Co/223/2014, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013 zo dňa 25.10.2013, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Co/83/2013 zo dňa 07.05.2014, Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 22. 02. 2017 sp. zn. 5Co/407/2016.

18. Dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania, prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Je nepravdepodobné, že by spotrebiteľ takúto dohodu individuálne vyjednal s dodávateľom, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne (C-415/2011, AZIS).

19. Ako už odvolací súd uviedol, niet kogentnej úpravy o úrokoch popri úroku z omeškania. Zákon reguluje úroky za úver bez časovej úpravy, a preto dohoda o takýchto úrokoch je odklonom od dispozitívnej úpravy a je nielen v neprospech spotrebiteľa, ale vyvoláva hrubú nerovnováhu v

neprospech slabšej zmluvnej strany. Naviac sa takáto dohoda dostáva do rozporu aj s ustanovením § 3a nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z..

20. K úrokom z omeškania z úrokov odvolací súd dopĺňa: Občiansky zákonník ani Obchodný zákonník neumožňujú veriteľovi požadovať od dlžníka príslušenstvo (úroky z omeškania) v prípade omeškania s platením príslušenstva pohľadávky (dohodnutých zmluvných úrokov). Úroky, úroky z omeškania a poplatok z omeškania sú podľa ust. § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky, ktorou sa v zmysle tohto ustanovenia a v nadväznosti na definíciu záväzkového vzťahu v ust. § 488 Občianskeho zákonníka rozumie peňažné plnenie (istina), na ktorú má veriteľ právo podľa hlavného záväzkového vzťahu, ku ktorého zmene dochádza priamo zo zákona práve až omeškaním dlžníka. Úrokový záväzkový vzťah je vzťahom akcesorickým, jeho vznik je podmienený platným záväzkovým vzťahom hlavným. Splnením hlavného záväzku (alebo iným zo spôsobov jeho zániku) zaniká aj akcesorický záväzok úrokový, pretrváva iba povinnosť uhradiť už splatné úroky. Tým, že dlžník včas nesplní úroky z istiny, sa dostáva do omeškania s plnením príslušenstva, nie do omeškania s plnením istiny. Ani Občiansky ani Obchodný zákonník pri tom nezakotvujú majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 24. marca 2004, sp. zn. 35 Odo 101/2002, publikovaný v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod R 5/2006).

21. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutom výroku II., III. a v časti splatnosti ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

23. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že žalovanej v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli a žalobca úspech nemal.

24. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).